

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

JAK BEZPIECZNIE KORZYSTAĆ Z KREDYTU?
PORADNIK DLA KONSUMENTA

www.zbp.pl

Jak bezpiecznie korzystać z kredytu? Poradnik dla konsumenta

Zawartość:

Słowniczek	4
Wstęp	6
• Co to znaczy nadmiernie się zadłużyć?	6
• Kogo dotyczy ten problem?	6
• Problem nasycenia kredytami gotówkowymi w Polsce przekroczył średnią UE	7
• Myśląc o kredycie warto pamiętać, że...	7
Co należy brać pod uwagę, gdy zastanawiamy się nad zaciągnięciem kredytu?:	8
• Zanim weźmiemy kredyt	8
• Poręczenia i gwarancje cudzego kredytu	8
• Bankowe bazy danych	9
• Nie bójmy się BIK - wykorzystajmy jego zalety	9
• Uważajmy na łatwą gotówkę!	9
• Zanim weźmiemy kredyt hipoteczny	9
Co robić w przypadku nadmiernego zadłużenia?	11
• Restrukturyzacja zadłużenia	11
• Kredyt konsolidacyjny	12
• Ostateczność - upadłość konsumencka	12
Jak rozsądnie korzystać z karty kredytowej?	13

Słowniczek

Koszty ustanowienia zabezpieczenia przy kredycie hipotecznym - przykładowe koszty zabezpieczenia mogą się składać z jednego lub kilku poniższych:

- Opłata za rozpatrzenie wniosku kredytowego
- Prowizja przygotowawcza - przygotowanie i uruchomienie kredytu
- Prowizja za gotowość
- Prowizja od uruchomienia
- Opłata za wycenę nieruchomości będącej przedmiotem kredytowania lub zabezpieczenia
- Koszt inspekcji nieruchomości
- Koszty ubezpieczeń kredytu
- Prowizja od zaangażowania
- Dodatkowe opłaty w nietypowych sytuacjach

Kredyt konsolidacyjny - kredyt łączący kilka zaciągniętych kredytów w jeden kredyt, co ułatwia spłatę zobowiązań łącząc je w jedną comiesięczną ratę

Karta debetowa - karta płatnicza wydawana do rachunku bankowego. Obciąża ona konto posiadacza na kwotę transakcji w momencie jej wykonywania. Kwota transakcji nie może przekroczyć stanu środków dostępnych na koncie posiadacza karty.

Karta kredytowa - karta płatnicza, której wydanie jest związane z przyznaniem limitu kredytowego przez bank. W odróżnieniu od karty debetowej, właściciel karty kredytowej może korzystać ze środków, których aktualnie nie ma na rachunku do wysokości limitu kredytowego przyznanego mu przez bank. Okresowo, najczęściej co miesiąc, bank przysyła posiadaczowi karty wyciąg z dokonanych operacji wraz z informacjami dotyczącymi spłaty.

Marża - jest to składowa część oprocentowania kredytów udzielanych przez bank. Marża banku to wartość, jaką bank zarabia udzielając nam kredytu.

Nadmierne zadłużenie - polega na zaciągnięciu kredytów, których spłata z powodu ich liczby lub zbyt dużej wartości staje się ogromnym obciążeniem dla domowego budżetu.

Przewłaszczenie - forma zabezpieczenia wierzytelności polegająca na przeniesieniu przez dłużnika prawa własności swojej rzeczy na wierzyciela.

Restrukturyzacja zadłużenia - obie strony umowy kredytowej - klient i bank - mogą za obopólną zgodą zmienić niektóre warunki kredytu: zawiesić spłacanie rat na pewien czas lub też uzupełnić zabezpieczenia (poręczenie członka rodziny lub przewłaszczenie)

Spread walutowy - jest to różnica pomiędzy kursem kupna a sprzedaży danej pary walut (np. CHF/PLN) w kwotowaniu w banku lub kantorze. Kurs kupna to cena po jakiej daną walutę bank może kupić od klienta a kurs sprzedaży określa za ile daną walutę możemy kupić od banku.

Stopa oprocentowania - to miernik przychodu, jaki przysługuje posiadaczowi kapitału z racji udostępnienia go innym. W przypadku sektora bankowego mamy do czynienia ze stopami oficjalnymi banku centralnego (w Polsce ich wysokość ustala Rada Polityki Pieniężnej) oraz rynkowymi - tak określa się oprocentowanie kredytów i depozytów pomiędzy bankami. Występuje również stopa nominalna - oficjalne oprocentowanie - i realna - pomniejszone o wartość inflacji. Przy wyliczaniu oprocentowania kredytów i depozytów (ich stóp procentowych) banki posługują się stopą podstawową (lub bazową), której wartość ustalana jest indywidualnie w banku - na ogół w oparciu o stopy rynkowe.

Stopa oprocentowania stała - jest to roczna stopa procentowa, której wielkość nie ulega zmianie w zależności od sytuacji rynkowej.

Stopa oprocentowania zmienna - stopa procentowa, której nominalna wielkość jest wartością zmienną, podawaną w odniesieniu do innej wielkości, która stanowi parametr zmienności (najczęściej w odniesieniu do tzw. stawki bazowej). Warunki zmiany oprocentowania są określone w umowie z bankiem.

Upadłość konsumencka - mogą ogłosić ją jedynie osoby fizyczne, które nie prowadzą działalności gospodarczej, a w kłopoty z zadłużeniem popadły wyłącznie w wyniku wyjątkowych, niezależnych od nich, zdarzeń losowych. Upadłość można ogłosić raz na 10 lat.

Wakacje kredytowe - to możliwość zawieszenia spłaty kredytu na określony czas (np. jeden miesiąc w ciągu roku lub przez kilka miesięcy raz na kilka lat).

Co to znaczy nadmiernie się zadłużyć?

Problem nadmiernego zadłużenia polega na zaciągnięciu kredytów, których spłata z powodu ich liczby lub zbyt dużej wartości staje się ogromnym obciążeniem dla domowego budżetu.

Kogo dotyczy ten problem?

Kredyt to umowa pomiędzy bankiem a kredytobiorcą. Bank zobowiązuje się udostępnić określoną kwotę klientowi na określony czas przy określonym poziomie odsetek. Kredyt to jeden z podstawowych produktów bankowych oferowany przez banki na całym świecie. Z kredytów korzystają osoby indywidualne, firmy, instytucje, czy nawet rządy państw. Zaciągnięcie kredytu zatem jest czymś normalnym i nie ma w tym nic złego. Problem pojawia się jednak, gdy klient zaciągnie nadmierne zobowiązanie kredytowe.

W kwestii nadmiernego zadłużenia, zwykle możemy spotkać się z kilkoma kategoriami klientów: kredytobiorców, którzy zdecydowali się na zbyt duże inwestycje; klientów indywidualnych, którzy nie mają wystarczających dochodów, a chcą kupić wiele towarów trwałego użytku, np. sprzęt RTV, AGD; emerytów i rencistów, którzy zaciągnęli kredyt po to, by pomóc własnej rodzinie, np. wnuczkom czy dzieciom, lub klientów zaciągających kredyty w celu spłaty poprzednich.

Zachęcające reklamy, nowe produkty, namowy rodziny bądź znajomych - to czynniki często motywujące do chęci posiadania towarów, na które w danej chwili nas nie stać. Wówczas jedyną szansą na zakup tych towarów staje się zaciągnięcie kredytu.

Sieci sklepów znacząco ułatwiają zaciągnięcie kredytów. Często współpracują z bankiem lub z pośrednikiem kredytowym, tak aby klient nie musiał nawet wychodzić ze sklepu by załatwić wszystkie formalności związane z przyznaniem kredytu. Jeśli doda się do tego proste zasady kredytowania towarów, czyli brak konieczności przedstawienia dokumentów o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, dodatkowych zabezpieczeń oraz reklamy rat z zerowym oprocentowaniem, zainteresowanie takimi kredytami konsumpcyjnymi rośnie.

Niestety na kredyty ratalne bardzo często decydują się osoby, które nie zawsze potrafią obiektywnie i poprawnie ocenić możliwości przyszłej spłaty zobowiązań.

Dużym problemem jest także zaciąganie zbyt dużej liczby kredytów na niewielkie kwoty. Mamy wtedy trudności z pamiętaniem o wszystkich kredytach i ich terminowej spłacie.

Może okazać się także, że po odjęciu środków na życie nie starcza już na spłatę wszystkich zaciągniętych zobowiązań. Nasze relacje z kredytodawcą stają się coraz bardziej napięte i często dochodzi do sytuacji, w której obie strony czują się niekomfortowo.

Skutki niefrasobliwego zaciągania kredytów mogą oznaczać utratę zakupionych dóbr, konieczność spłacania wyższych rat kredytu przez dłuższy okres oraz sankcje, w postaci wpisania na listę nierzetelnych klientów, którym w przyszłości trudno będzie zaciągnąć nowy kredyt lub prowadzić biznes.

Dla banku jeden nieuregulowany lub niespłacony na czas kredyt to większy koszt związany z koniecznością utworzenia specjalnej rezerwy. Wiele takich kredytów w skali kraju może mieć negatywne skutki dla całej gospodarki.

Problem nasycenia kredytami gotówkowymi w Polsce przekroczył średnią UE

Dążenie do większej konsumpcji i chęci posiadania coraz to nowszych dóbr spowodowało, że w ostatnich latach Polacy zaciągają coraz więcej kredytów gotówkowych. Niekiedy bez wcześniejszej analizy skutków takiego postępowania.

Potrzebne jest stałe podnoszenie poziomu naszej wiedzy ekonomicznej, tak aby unikać nieprzyjemnych niespodzianek w przyszłości i sankcji ze strony banków. Przed zaciągnięciem kredytu powinniśmy dokładnie przeanalizować, czy pomimo nieprzewidywanych sytuacji (np. utraty pracy przez jednego z członków gospodarstwa domowego) będziemy w stanie go spłacić.

Problem nadmiernego zadłużenia dodatkowo spotęgował się w ostatnim okresie, gdy mamy do czynienia ze spowolnieniem gospodarczym, któremu towarzyszy większe bezrobocie. Posiadanie wielu kredytów lub kredytu o wysokiej wartości przy zmniejszeniu dochodów np. z tytułu utraty pracy powoduje, że mamy poważne trudności w regulowaniu naszych długów.

Myśląc o kredycie warto pamiętać, że ...

- ➡ nasza sytuacja materialna może nie zawsze być tak dobra jak dziś
- ➡ trzeba być gotowym na spłatę całego kredytu wraz z odsetkami, które z uwagi na zmienność stopy procentowej mogą okazać się wyższe niż te przewidywane w momencie zaciągania kredytu
- ➡ zaciąganie kredytów jest czymś normalnym, lecz należy robić to rozsądnie po wcześniejszej ocenie możliwości spłaty długu w wyznaczonym czasie
- ➡ w reklamie informującej o zerowym oprocentowaniu znajduje się informacja o całkowitym koszcie
- ➡ kiedy zaciągamy nowy kredyt musimy rzetelnie poinformować bank o istniejących już zobowiązaniach kredytowych

Wszyscy znamy te proste, zdroworozsądkowe rady. Jednak warto o nich przypominać, aby unikać wielu rozczarowań i stresów w przyszłości.

Poradnik, który trzymacie Państwo w rękach jest zbiorem takich wskazówek. Mamy nadzieję, że pokażą one jak racjonalnie się zadłużać oraz pomogą rozwiązać ewentualne problemy związane z wzięciem na siebie zbyt dużych zobowiązań finansowych i brakiem możliwości ich spłaty.

Co należy brać pod uwagę, gdy zastanawiamy się nad zaciągnięciem kredytu?

Zanim weźmiemy kredyt

Dobrze jest rozważyć, który z najbardziej popularnych instrumentów kredytowych, takich jak: pożyczka gotówkowa, kredyt ratalny, pożyczka w koncie czy karta kredytowa jest odpowiedni do planowanego zakupu.

Można na przykład założyć, że dla sfinansowania drobnych zakupów korzystniejszym rozwiązaniem może okazać się karta kredytowa lub zwykły kredyt konsumencki na zakup ratalny. Kredyt gotówkowy stanowi natomiast dobry sposób na pokonanie większych trudności finansowych, które mają charakter chwilowy, jednak z reguły jest to stosunkowo drogie rozwiązanie, podobnie jak korzystanie z opcjonalnego kredytu w karcie kredytowej.

Niezależnie od rodzaju kredytu zawsze powinniśmy najpierw przeanalizować, czy będziemy mieli realne możliwości wygospodarowania takiej części miesięcznych dochodów na spłatę kredytu, aby z pozostałej części pokryć inne niezbędne wydatki.

Ocena zdolności kredytowej dokonywana przez bank nie zwalnia nikogo z obowiązku należytego zarządzania własnymi finansami.

W razie jakichkolwiek wątpliwości zawsze pytajmy pracownika banku lub pośrednika o ich wyjaśnienie.

Pamiętajmy:

- ➔ Gdy bierzemy kredyt sprawdzmy również opłaty i obciążenia pośrednio dotyczące zawieranej umowy. W zależności od rodzaju kredytu i oferty instytucji zapłacimy za ubezpieczenie kredytu np. do czasu wpisu hipoteki, wycenę nieruchomości, formalności sądowe i notarialne. W niektórych wypadkach banki mogą wymagać cesji polisy na życie.
- ➔ Warto sprawdzić ewentualne przyszłe opłaty np. za wydanie zaświadczenia o spłaconych ratach kapitałowo-odsetkowych, zmianę waluty kredytu, zawarcie aneksu i możliwości prolongaty spłaty zadłużenia lub częściowej jednorazowej spłaty kapitału.
- ➔ Zawsze pytajmy czy istnieje możliwość negocjacji poszczególnych warunków. Najważniejsze warunki powinny być zawarte w umowie. Pamiętajmy, że odwołanie się do regulacji czy tabeli opłat i prowizji oznacza, że te warunki mogą się zmienić w okresie spłaty kredytu.

Poręczenia i gwarancje cudzego kredytu

Może się okazać, że jesteśmy zobowiązani do spłacania kredytu, którego sami nie zaciągaliśmy. Dzieje się tak przy poręczeniu kredytu lub pożyczki, co oznacza zobowiązanie do zaspokojenia roszczenia banku. Należy pamiętać, że to nie tylko zwykły podpis poręczyciela, ale najczęściej bezwarunkowa zgoda na płacenie rat pozostałego kredytu wraz z odsetkami w przypadku jakichkolwiek opóźnień ze strony Pożyczkobiorcy.

Bankowe bazy danych

System BANKOWY REJESTR

Gdy opóźnimy się w spłacie zadłużenia przez co najmniej trzy miesiące, a łączna wartość naszych zobowiązań wobec banku wynosi co najmniej 200 zł trafimy do rejestru prowadzonego przez Związek Banków Polskich. W rejestrze znajdują się nasze dane nawet wówczas, gdy zobowiązanie wygasło. Dane zgodnie z prawem, mogą być przetwarzane bez naszej zgody przez okres 5 lat. Rejestr jest podstawowym narzędziem wykorzystywanym przez banki w pierwszej fazie oceny ryzyka związanego z przyszłym kredytobiorcą. Szerzej o Systemie BR na stronie www.cpb.pl.

Nie bójmy się BIK - wykorzystajmy jego zalety

Biuro Informacji Kredytowej często przedstawia się jako instytucję, która niemalże utrudnia nam dostęp do kredytu. W rzeczywistości jednak BIK gromadzi i udostępnia bankom i spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym informacje o naszej historii kredytowej, o składanych wnioskach kredytowych, zawartych umowach i ich realizacji. Nasze dane trafiają do BIK po zaciągnięciu zobowiązania i są aktualizowane przynajmniej raz w miesiącu, przez cały okres trwania umowy kredytowej.

Na podstawie informacji nt. wysokości innych zobowiązań bank może stwierdzić, czy udzielając danej osobie kolejnego kredytu nie odda jej niedźwiedziej przysługi wprowadzając ją w długi, których nie będzie ona w stanie spłacić. Wbrew powszechnej opinii BIK wcale nie prowadzi "czarnej listy" dłużników, lecz jedynie monitoruje sposób realizowania zobowiązań wobec banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W dłuższej perspektywie taki system wczesnego ostrzegania ma także wiele zalet z punktu widzenia konsumentów. Pamiętajmy, że spłacając na czas wszystkie swoje zobowiązania, budujemy w BIK własną pozytywną historię kredytową, która może przydać się nam w przyszłości, kiedy na przykład będziemy myśleli o zaciągnięciu kredytu na mieszkanie. Więcej informacji na stronie www.bik.pl.

Uważajmy na łatwą gotówkę!

Na ulicach miast, na przystankach autobusowych czy słupach ogłoszeniowych często widuje się ogłoszenia i reklamy: "kredyt dla wszystkich bez sprawdzania w BIK", "kredyty bankowe od ręki" lub też "kredyt bez opłat i dodatkowych formalności". Takie oferty mogą być niebezpieczne. Często opłaty pobierane przez firmy reklamujące się w taki sposób są zdecydowanie wyższe niż pozwala na to prawo. Niekiedy zdarza się także, iż pobierają one znaczące opłaty w gotówce za przygotowanie wniosków kredytowych, a następnie nie wypłacają samego kredytu lub wypłacają mniejszą kwotę od wnioskowanej.

Zanim weźmiemy kredyt hipoteczny

Najważniejsze przy zaciąganiu kredytu hipotecznego jest to, aby pamiętać, że taki kredyt jest zobowiązaniem, które podejmujemy na kilkanaście lub kilkadziesiąt lat. Dlatego konieczny jest wybór właściwego banku oraz odpowiednie wynegocjowanie najważniejszych zapisów umowy.

Przeciętny konsument nie kupuje w swoim życiu droższej rzeczy niż nieruchomości, a zaciągnięty w tym celu kredyt będzie spłacany przez wiele lat.

Trzeba zatem pamiętać, że podpis złożony pod umową będzie miał bezpośredni wpływ na budżet domowy w bardzo długim horyzoncie czasu.

Trzeba brać również pod uwagę to, że w kredytach hipotecznych standardem jest zmienne oprocentowanie co może oznaczać zmianę miesięcznego obciążenia odsetkami rzędu nawet kilkuset złotych. Zaciągając taki kredyt należy w pierwszej kolejności bardzo dokładnie przeczytać umowę kredytową i przeanalizować wszystkie wynikające z niej obowiązki i prawa stron.

Proces analizy wiarygodności kredytowej w przypadku kredytów hipotecznych trwa co najmniej kilka tygodni. Do momentu podpisania umowy klient ma dużo czasu aby dokładnie przeanalizować swoje możliwości i skonsultować się w sprawie wszystkich warunków kredytu. Kredyt hipoteczny jest "szyty na miarę" klienta i odnosi się do konkretnej nieruchomości, co oznacza, że wiele warunków umowy kredytowej może być indywidualnie negocjowanych.

Oprocentowanie kredytów hipotecznych przeważnie składa się z dwóch części - zmiennej i stałej. Zmienną częścią oprocentowania jest stawka WIBOR, LIBOR lub EURIBOR, natomiast część stała oprocentowania to marża, której wysokość bank ustala określając warunki kredytu. Właśnie wysokość marży jest tym składnikiem oprocentowania, który możemy ewentualnie negocjować z bankiem w chwili ubiegania się o kredyt i która będzie miała określona, stałą wysokość w całym okresie kredytowania.

Uwagę należy poświęcić także takim kosztom związanym z kredytem, jak np. koszty ustanowienia zabezpieczeń czy też polis ubezpieczeniowych, konieczności prowadzenia rachunku w banku-kredytodawcy bądź też okresowej weryfikacji wartości nieruchomości.

Powinniśmy także zapoznać się z wysokością innych opłat pobieranych od klientów za określone dodatkowe czynności, jak np. zmiana waluty kredytu, wcześniejsza spłata, podpisanie aneksu do umowy, wydanie zaświadczenia. Zastanawiając się nad zaciągnięciem kredytu walutowego należy również przeanalizować sposoby ustalania przez bank tzw. spreadu walutowego (czyli różnicy pomiędzy ceną kupna i sprzedaży waluty), a przede wszystkim zwrócić uwagę na ryzyko kursowe związane z takim kredytem, a więc na fakt, że tak naprawdę nie jesteśmy w stanie określić wysokości naszego zadłużenia nawet w stosunkowo bliskiej przyszłości.

Należy również pamiętać o tym, że większość banków wymaga dokonania przez kredytobiorcę wpłaty własnej przy zaciąganiu kredytu hipotecznego. Im większa jest wpłata własna, tym łatwiej jest dostać kredyt od banku i wynegocjować korzystniejsze warunki.

Podsumowując, decyzja o rodzaju kredytu i wyborze banku kredytującego niestety nie jest łatwa - spowodowane jest to dużą liczbą czynników, jakie musimy brać pod uwagę przy porównaniu ofert. Jest to indywidualna sprawa każdego przyszłego kredytobiorcy, jednak trzeba pamiętać, że każdy z opisywanych wyżej parametrów należy bardzo wnikliwie przeanalizować.

Na naszym rynku wypracowana została także praktyka wprowadzania ułatwień dla kredytobiorców, które mogą być wykorzystywane w przypadkach losowych i przejściowych trudnościach w spłacie kredytu.

Do najpopularniejszych rozwiązań tego typu należą:

- ➔ "wakacje kredytowe" czyli możliwość zawieszenia spłaty kredytu na określony czas (np. jeden miesiąc w ciągu roku lub przez kilka miesięcy raz na kilka lat). W ten sposób można zachować więcej pieniędzy na bieżące wydatki w przypadkach nagłych problemów.
- ➔ niektóre banki dodają także darmowe polisy ubezpieczenia na życie, które stanowią zabezpieczenie spłaty kredytu. Takie ubezpieczenie może być bardzo pozytywne dla rodziny.

...

- ➔ polisa od utraty pracy - niektóre banki we współpracy z firmami ubezpieczeniowymi oferują ubezpieczenie na wypadek utraty pracy kredytobiorcy spłacającego kredyt mieszkaniowy. W takiej sytuacji przez określony w umowie między bankiem a firmą ubezpieczeniową czas kredyt będzie spłacany przez firmę ubezpieczeniową. Klient uiszcza opłatę przez okres oznaczony w umowie kredytowej. Polisa od utraty pracy przez jednego z małżonków sprawia, że ubezpieczyciel przejmie spłatę części raty proporcjonalnie do wysokości dochodów małżonka w dochodach całego gospodarstwa domowego.
- ➔ Warto wiedzieć, że Sejm RP uchwalił ustawę, której celem ma być pomoc osobom spłacającym kredyty mieszkaniowe, a które w trakcie ich spłaty straciły pracę. O warunkach i zasadach udziału w tym programie więcej informacji można uzyskać na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Co robić w przypadku nadmiernego zadłużenia?

Restrukturyzacja zadłużenia

Może pojawić się sytuacja, że będziemy mieli przejściowe problemy ze spłacaniem rat kredytów. Najgorszym rozwiązaniem jest w takim przypadku unikanie kontaktów z bankiem.

Nie należy liczyć na to, że bank może zapomnieć o jakimś kliencie lub uznać kredyt za niewielki, a dochodzenie roszczeń za nieopłacalne. Banki z mocy prawa są zobowiązane do dbania o spłatę każdego kredytu, ponieważ w ten sposób działają w interesie klientów, którzy lokują pieniądze na rachunkach i lokatach.

Najlepszym rozwiązaniem jest szybkie skontaktowanie się z bankiem już w momencie wystąpienia pierwszych kłopotów finansowych, a nawet wcześniej - gdy tylko przewidujemy, że takie kłopoty mogą się pojawić.

Obie strony umowy kredytowej - klient i bank - mogą za obopólną zgodą zmienić niektóre warunki kredytu: zawiesić spłacanie rat na pewien czas lub też uzupełnić zabezpieczenia (poręczenie członka rodziny lub przewłaszczenie), a także zmienić przejściowo raty.

Są to sposoby, którymi można ułatwić sobie życie w przypadku, gdy przewidujemy czasowe obniżenie naszych dochodów.

Jeśli jednak taka sytuacja miałaby mieć charakter trwały, to należy z bankiem negocjować bardziej długofalowe rozwiązania, np. wydłużenie okresu kredytu w zamian za obniżenie kwoty miesięcznej raty lub ustanowienie dodatkowych zabezpieczeń.

Zaletą wcześniejszego podjęcia rozmów z bankiem jest także utrzymanie dobrej historii kredytowej, co powinno zdecydowanie ułatwić zaciąganie kredytów w przyszłości, a także pomóc w negocjowaniu dogodniejszych warunków przeznaczonych dla bardziej wiarygodnych partnerów.

Kredyt konsolidacyjny

Najkrótsza definicja kredytu konsolidacyjnego to połączenie kilku kredytów w jeden. Dzięki takiemu rozwiązaniu, zamiast kilku rat płaconych w różnych terminach i wysokościach będziemy spłacać jedną, niższą ratę kredytu.

Kredyt konsolidacyjny jest rozwiązaniem dla osób, które w przeszłości zaciągnęły kilka różnych kredytów (np. na samochód, kredyt gotówkowy, karta kredytowa) i mogą odczuwać trudności z obsługą miesięcznych łącznych rat z tytułu wszystkich swoich zobowiązań kredytowych.

Należy pamiętać, że zdecydowana większość banków udziela obecnie kredytów konsolidacyjnych pod zastaw nieruchomości. Istnieje możliwość obciążenia hipoteką nieruchomości będącej własnością kredytobiorcy lub osoby trzeciej (np. członków rodziny).

Zmniejszenie rat kredytowych uzyskuje się z dwóch powodów: po pierwsze kredyt zabezpieczony hipoteką jest dla banków mniej ryzykowny (a więc jest z reguły oprocentowany zdecydowanie niżej niż gotówkowy), a po drugie kredyt konsolidacyjny udzielany jest (podobnie jak hipoteczny) na dłuższy okres.

W tej chwili na rynku mamy do czynienia z bardzo różnorodną ofertą kredytów konsolidacyjnych, a więc istnieje możliwość spokojnego wyboru i negocjowania warunków z bankiem oraz porównywania warunków oferowanych przez różne banki czy nawet skorzystanie z różnych promocji ogłaszanych przez poszczególne banki.

Kredyt konsolidacyjny nie jest także produktem, który można "zdać z półki" i podpisać dokładnie taką samą umowę z każdym zainteresowanym klientem. Wiele będzie w tym przypadku zależeło od wartości nieruchomości oraz potrzeb klienta odnośnie skali obniżenia miesięcznej raty.

Kredyt konsolidacyjny jest także zobowiązaniem długoterminowym, a załatwienie wszystkich formalności (jak np. wycena nieruchomości mającej stanowić jego zabezpieczenie) zapewne potrwa kilka tygodni, a więc jest to dość dużo czasu, aby dokładnie przeczytać umowę oraz przeanalizować czy warunki proponowane przez dany bank rzeczywiście nam odpowiadają.

Ostateczność - upadłość konsumencka

31 marca 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, która wprowadza do prawa polskiego nową instytucję w postaci upadłości konsumenckiej.

Postępowanie upadłościowe będzie mogło być prowadzone tylko i wyłącznie na wniosek dłużnika. Postępowanie upadłościowe może być rozpoczęte tylko wobec osób, które stały się niewypłacalne na skutek wyjątkowych i niezależnych od nich okoliczności, bez własnej winy. Sąd nie będzie mógł ogłosić upadłości w sytuacji, gdy dłużnik był niewypłacalny w momencie zaciągnięcia kredytu, lub gdy osoba straciła pracę z własnej winy lub za zgodą pracownika.

Oddłużanie w tym trybie nie może być zbyt częste. Ustawa zakłada, że z możliwości ogłoszenia upadłości konsumenckiej dłużnik nie może skorzystać częściej niż raz na dziesięć lat.

Ogłaszanie upadłości krok po kroku:

- ➔ Konsument składa wniosek o upadłość w sądzie rejonowym właściwym dla jego miejsca zamieszkania wraz z dowodem uiszczenia opłaty sądowej w wysokości 200zł.
- ➔ Sąd powołuje syndyka, który przystępuje do likwidacji (sprzedaży) majątku upadłego.
- ➔ Sąd ustala plan spłaty pozostałych długów niezaspokojonych z likwidacji majątku dłużnika. Plan spłaty powinien zostać zrealizowany w ciągu 5 lat.
- ➔ W przypadku gdy w skład masy upadłości wchodzi lokal mieszkalny albo dom jednorodzinny, w którym zamieszkuje upadły, z sumy uzyskanej z jego sprzedaży wydziela się upadłemu na wynajem mieszkania kwotę odpowiadającą przeciętnemu czynszowi najmu lokalu mieszkalnego za okres dwunastu miesięcy.
- ➔ Po 5 latach (maksymalnie 7 w przypadku przedłużenia planu spłaty) pozostałe nieuregulowane długi upadłego mogą być przez sąd umorzone.

Postępowanie upadłościowe nie jest łatwe - wymaga odpowiedzialności i sumienności. Jakikolwiek uchybienie w spłatach oznacza umorzenie postępowania. Dłużnik zobowiązany jest do wskazania i wydania syndykowi całego majątku albo niezbędnych dokumentów - w przypadku niewywiązania się z tego obowiązku sąd umorzy postępowanie.

Jeżeli dłużnik nie będzie dobrowolnie spłacał swoich zobowiązań zgodnie z planem, zaciągnie kolejne kredyty, lub nie będzie współpracować z organami prowadzącymi postępowanie, zostanie ono umorzone. W takiej sytuacji wierzyciele będą mogli dochodzić swoich należności w trybie egzekucji sądowej, a dłużnik nie będzie mógł skorzystać z możliwości umorzenia pozostałych długów.

Osoba, w stosunku do której prowadzone jest postępowanie upadłościowe może jednak zaciągać zobowiązania niezbędne dla utrzymania swojego i osób pozostających na jej utrzymaniu (z wyjątkiem zakupów na raty lub zakupów z odroczonej płatnością).

Ponadto dłużnik zobowiązany będzie do składania corocznego sprawozdania z przebiegu planu spłat. W tym dokumencie będzie musiał wykazać osiągnięte przychody, spłacone kwoty oraz nabyte składniki majątkowe o wartości przekraczającej dwukrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w odrębnych przepisach. Istnieje możliwość modyfikacji planu spłaty w razie wystąpienia czasowych trudności w spłacie długów. W takim przypadku sąd, po wysłuchaniu wierzycieli, będzie mógł przedłużyć okres spłaty, ale nie więcej niż o 2 lata.

Jak rozsądnie korzystać z karty kredytowej?

Poniższe informacje zawierają szereg praktycznych porad i wskazówek związanych z kartami kredytowymi, które powinniśmy wziąć pod uwagę chcąc jak najlepiej korzystać z oferowanych udogodnień.

Korzystając z karty zawsze należy kierować się rozsągiem. Karta kredytowa pod pewnymi warunkami pozwala nam robić zakupy na kredyt bez oprocentowania (dzięki okresowi bezodsetkowemu), jednak w perspektywie długoterminowej może okazać się droższym narzędziem pożyczania pieniędzy, w porównaniu do innych sposobów np. pożyczki w koncie lub kredytu gotówkowego.

Rozsądek nakazuje nam powstrzymać się od wydatków na kredyt, jeżeli nie jesteśmy w stanie go spłacić w wymaganym czasie. Pamiętajmy, że korzystanie z karty kredytowej wymaga dyscypliny i regularnego spłacania naszych zobowiązań.

Zanim dokonamy zakupu kartą, szczególnie na wyższą kwotę, zawsze, jak przy zwykłym kredycie, zadajmy sobie pytanie, czy będziemy w stanie spłacić saldo zadłużenia. Nie kupujemy kartą kredytową towarów, na które nas nie stać; nie traktujemy karty jako instrumentu finansowania życia ponad stan.

Dokonując dużych zakupów pamiętajmy, że karta kredytowa może być dobrym sposobem na realizowanie krótkoterminowych potrzeb kredytowych, jednakże w dłuższej perspektywie powinniśmy rozważać korzystniejsze źródła kredytowania.

Nie korzystajmy z jednej karty kredytowej po to, by spłacić zadłużenie na drugiej, gdyż w rzeczywistości nie spłacamy wówczas żadnej części naszego zadłużenia (jedno zadłużenie spłacamy, tworząc jednocześnie inne).

Jeżeli mamy trudności w spłacie zadłużenia z karty najlepiej skontaktujmy się z bankiem po to, by znaleźć najkorzystniejsze rozwiązanie takiej sytuacji.

Dysponujemy kilkoma kartami

Bywa tak, że mamy w portfelu kilka kart kredytowych. Zawsze zastanówmy się, ilu kart tak naprawdę potrzebujemy. Każda z nich kosztuje, nawet jeśli z niej nie korzystamy. Jeżeli dojdziemy do przekonania, że posiadamy zbyt wiele kart lub mamy na karcie zbyt wysoki limit kredytu i trudno jest nam nim zarządzać lub oprzeć się pokusom, zwróćmy się do wydawcy karty z wnioskiem o obniżenie limitu. Jeżeli dotychczasowa karta nie jest już nam potrzebna, pamiętajmy, aby wypowiedzieć umowę, zastrzec kartę w banku-wydawcy i zamknąć jej rachunek. W przeciwnym wypadku będziemy płacić za użytkowanie tej karty, gdyż odnowi się ona automatycznie na kolejny okres.

Dodatkowe osoby uprawnione do posługiwania się naszą kartą

Większość banków oferuje możliwość wydania dodatkowej karty do rachunku, np. dla małżonka. Powinniśmy jednak pamiętać, że to główny posiadacz rachunku podpisał umowę z bankiem i jest z tego tytułu odpowiedzialny za działania innych osób, które zostały uprawnione do korzystania z karty, w tym za spłatę zobowiązań zaciągniętych przez te osoby.

Wydawajmy wyłącznie wtedy, gdy wiemy, że będziemy w stanie spłacić w terminie

Kredyt bierzmy wyłącznie wtedy, gdy jesteśmy w stanie spłacać zadłużenie w oznaczonym terminie, a zadłużanie się na karcie kredytowej nie jest wyjątkiem. Powinniśmy planować swój budżet i trzymać się jego założeń.

PORADY:

- ➔ Planujemy dokładnie nasz budżet.
- ➔ Jeżeli zaczynamy odczuwać trudności z regulowaniem spłat, wstrzymajmy się od dokonywania nowych zakupów, na które nas w takiej sytuacji nie stać!
- ➔ Nie traktujmy środków dostępnych w ramach limitu karty kredytowej jako "darmowych". Jeżeli nie stać nas na spłatę, nie wydawajmy ich niepotrzebnie.
- ➔ Zanim dokonamy zakupu przy użyciu karty, zawsze zadajmy sobie pytanie, czy dany produkt kupilibyśmy równie chętnie za gotówkę.
- ➔ Pamiętajmy, że przy spłacie karty kredytowej nie mamy do czynienia ze stałymi ratami, a gdy spłacamy minimalną kwotę, nasze zadłużenie powstałe na karcie kredytowej będzie wzrastało
- ➔ Pamiętajmy, że karta kredytowa i kredyt gotówkowy to odrębne produkty i przy wyborze kierujemy się dokładną znajomością obu produktów
- ➔ Jeśli mamy jakiegokolwiek wątpliwości pytajmy zawsze pracownika banku

Wyплаты gotówkowe

Karty kredytowe mogą być używane także do wypłat gotówki. Jednak musimy pamiętać, że od takich transakcji każdorazowo naliczana jest prowizja, zazwyczaj pewien procent od wartości wypłaty, która jest istotnie wyższa od prowizji pobieranej jeśli użylibyśmy do tej transakcji innego rodzaju karty (np. debetowej). Zwykle równolegle obowiązuje też opłata minimalna (np. nie mniej niż 5 zł).

Warto też pamiętać, że przy transakcji gotówkowej nie obowiązuje okres bezodsetkowy i odsetki zaczną być naliczane od dnia wypłaty gotówki. Dlatego też należy pamiętać, że karta kredytowa służy głównie do dokonywania płatności bezgotówkowych; wypłaty gotówki z bankomatu kartą kredytową powinny być ograniczane do minimum.

Przykład:

Jeżeli wypłacamy 50 zł z bankomatu, a od takich transakcji obowiązuje opłata w wys. 2%, lecz nie mniej niż 30 zł, wówczas naliczona zostanie opłata w wysokości 30 zł.

Dodatkowo przy wypłacie 50 zł z bankomatu nie skorzystamy z okresu bezodsetkowego i zapłacimy wyższe oprocentowanie naliczone od momentu wypłaty 50 zł z bankomatu.

Powyższy przykład wskazuje na to, że lepiej skorzystać z opcji bezgotówkowej, czyli zamiast wypłaty 50 zł na zakup dowolnie wybranego produktu, lepiej zapłacić kartą bez użycia gotówki. Taka forma zapłaty pozwoli uniknąć zbędnych kosztów.

Transakcje w obcych walutach

Przy dokonywaniu transakcji gotówkowych lub bezgotówkowych w walutach obcych niektóre banki pobierają opłatę za wymianę walut. Informacja na ten temat znajduje się w tabeli opłat i prowizji banku, zgodnie z którą na wyciągu z karty kredytowej kwota opłaty zostanie ujęta w rozliczeniu transakcji bądź wskazana jako odrębna pozycja.

Wyciąg z karty kredytowej

Miesięczny wyciąg z karty zawiera informacje o transakcjach dokonanych od dnia ostatniego wyciągu, całkowitą kwotę zadłużenia, odsetki naliczane od kwoty pozostałej do spłaty oraz minimalną wymaganą kwotę do spłaty.

Wraz z rozwojem bankowości elektronicznej, niektóre banki mogą przysyłać wyciągi przez Internet, na zasadzie wyłączności lub dodatkowo do wersji papierowej. Niektórzy klienci w ogóle nie otrzymują wyciągów drogą pocztową. Wersja on-line wyciągu zawierać będzie dokładnie te same dane, jakie znajdują się na wyciągu papierowym.

- **całkowite saldo zadłużenia:** to informacja o całkowitej kwocie zadłużenia.
- **wymagana spłata minimalna:** to minimalna kwota do zapłaty w bieżącym cyklu rozliczeniowym.
- **wymagalna data spłaty:** to dzień, do którego bank - wydawca karty musi otrzymać minimalną kwotę salda zadłużenia. Jeżeli nie otrzyma tej płatności do tego terminu, mogą zostać naliczone odpowiednie odsetki karne.

Sprawdzanie miesięcznego wyciągu

Zawsze należy dokładnie sprawdzać historię operacji na miesięcznym wyciągu. Najlepiej jest dokonywać porównania wykazu transakcji na wyciągu z wydrukami z terminali POS. Należy zwrócić uwagę, czy na wyciągu nie pojawiły się zapisy transakcji, których nie dokonywaliśmy lub inne nieprawidłowe obciążenia.

Miesięczny wyciąg to także doskonała sposobność do przypomnienia regulaminu karty, wskazująca minimalną kwotę do zapłaty oraz termin spłaty, którego nie można zaniedbać. Z wyciągu dowiadujemy się też o całkowitym saldzie zadłużenia na dzień wystawienia wyciągu, a także z odpowiednim wyprzedzeniem o innych istotnych zmianach np. oprocentowania lub sposobu naliczania opłat.

Systemy internetowe umożliwiają sprawdzanie salda "on-line". Jest to metoda, która umożliwia posiadaczowi konta 24 godzinny dostęp do swojego rachunku w celu sprawdzania jego stanu oraz historii transakcji. Dzięki temu posiadacz karty może monitorować saldo tak często jak tylko chce.

Błędy na wyciągu

Jeżeli zauważymy błąd na wyciągu, np. nienależną opłatę za towar, którego w istocie nie nabyliśmy lub który nie został dostarczony zgodnie z umową, czy też np. nie identyfikujemy pewnej transakcji w wykazie, musimy niezwłocznie skontaktować się z bankiem (wydawcą karty lub z bankiem, w którym posiadamy konto).

Nadal będziemy musieli uiścić zakwestionowaną kwotę zadłużenia, z uwzględnieniem odsetek i opłat. Jednakże, oprocentowanie transakcji spornej zwykle zostanie zawieszona lub nastąpi zwrot odsetek w razie stwierdzenia błędu.

Kupując towary on-line zawsze należy zadbać o wydruk z potwierdzeniem zakupu oraz wydruk regulaminu sprzedaży.

Splacanie salda zadłużenia

Saldo zadłużenia można spłacić samodzielnie lub automatycznie. Wybór zawsze zależy od nas, ale sposób spłaty musimy ustalić w banku. Warto pamiętać, że za datę spłaty przyjmuje się datę wpływu środków na rachunek karty.

Przykład:

Jeśli spłata ma nastąpić 10 października, to należy dokonać spłaty około 2 dni przed tym terminem - uwzględniając również weekendy, święta i inne wydarzenia, które mogą opóźnić natychmiastowe zaksięgowanie przelewu. Należy też wziąć pod uwagę aspekt, jak długo będzie dochodził dany przelew.

■ samodzielna spłata zadłużenia

Samodzielnej spłaty całości zadłużenia można dokonać przelewem z rachunku bieżącego na rachunek karty korzystając z usług bankowości internetowej, w oddziale banku, na poczcie lub we wpłatomatach, które posiadają niektóre banki.

■ automatyczna spłata zadłużenia

Wiele banków oferuje automatyczną spłatę zadłużenia. Jest to jedna z najlepszych gwarancji terminowej spłaty naszego zadłużenia. Wystarczy raz ustanowić automatyczną spłatę w oddziale banku lub za pomocą infolinii. Wówczas spłata będzie wykonywana automatycznie, bez naszej interwencji. Do automatycznej spłaty wymagana jest dostępność środków na rachunku, z którego pieniądze zostaną przelane na rachunek karty kredytowej w określonym dniu spłaty. Innym sposobem automatycznej spłaty, oferowanym przez niektóre banki, jest ustanowienie polecenia zapłaty, tj. bezgotówkowej formy realizacji płatności - posiadacz karty za pośrednictwem banku przekazuje dyspozycję obciążenia swego rachunku.

Spłata minimalnej kwoty

Spłacenie kwoty minimalnej jest dla nas pewnego rodzaju wsparciem w perspektywie krótkoterminowej, jeżeli pojawiły się inne priorytety finansowe.

Mimo to, nie zalecamy spłacać wyłącznie kwoty minimalnej, ponieważ jest to sposób droższy i dłuższy, nawet wieloletni na rozliczenie całkowitego salda zadłużenia. Minimalna kwota do zapłaty daje nam pewną elastyczność wyboru wysokości zadłużenia i wysokości spłat, ale lepiej jest spłacić więcej niż mniej.

PORADY:

- ➔ Pamiętajmy, że nieprzewidziane okoliczności, jak np. sytuacja awaryjna, choroba lub utrata pracy mogą spowodować poważne utrudnienia w spłacaniu naszego zadłużenia.
- ➔ Starajmy się odłożyć trochę pieniędzy na gorsze dni. Zwykle problemy, z którymi mamy do czynienia są przejściowe.
- ➔ Powstrzymujmy się przed wypłatą gotówki z karty kredytowej, aby spłacić saldo innej karty kredytowej. Nie stosujmy takiej metody, gdyż w rzeczywistości w ten sposób nie spłacamy żadnego ze swoich zadłużeń, a narażamy się tylko na większe koszty odsetek.
- ➔ W większym stopniu korzystajmy z transakcji bezgotówkowych i zdecydowanie starajmy się spłacać jak największą kwotę, a nie tylko tę minimalną, wymaganą. Dzięki temu skorzystamy z niższego oprocentowania i poniesiemy mniejsze koszty.

Gdzie szukać informacji?

Pierwszym źródłem informacji zawsze powinien być nasz macierzysty bank, służący pomocą w razie jakichkolwiek problemów lub wątpliwości!

Związek Banków Polskich

www.zbp.pl

Arbiter Bankowy

www.zbp.pl/arbiter

Centrum Prawa Bankowego i Informacji

www.cpb.pl

Komisja Nadzoru Finansowego

www.knf.gov.pl

Karty Bez Tajemnic

www.kartybeztajemnic.pl

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

www.uokik.gov.pl

Federacja Konsumentów

www.federacja-konsumentow.org.pl

Narodowy Bank Polski

www.nbp.pl

Biuro Informacji Kredytowej

www.bik.pl

**Biuro Informacji Gospodarczej
InfoMonitor**

www.infomonitor.pl

Centrum Informacji Gospodarczej

www.cigi.pl

System DOKUMENTY ZASTRZEŻONE

www.dokumentyzastrzezone.pl

KONTAKT:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

ZESPÓŁ PUBLIC RELATIONS:

ADRES: UL. KRUCZKOWSKIEGO 8, 00-380 WARSZAWA

TEL.(022) 48-68-159

FAX.(022) 48-68-100

E-MAIL: JG@ZBP.PL

Wszelkie prawa zastrzeżone, kopiowanie i dystrybucja poradnika "Jak bezpiecznie korzystać z kredytu?" w całości lub fragmentach dozwolone z podaniem źródła.